

**Силабус курсу
Основи сценічного руху**

**Ступінь вищої освіти – бакалавр
Освітньо-професійна програма « Акторське мистецтво»**

**Дні занять: понеділок
Консультації: п'ятниця**

Рік навчання: 1-4, Семестр: 1-8

Кількість кредитів: 9 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ПІП

Асистент кафедри театрального мистецтва **Лацік Євген Мирославович**

Контактна інформація

Lacius1987lacius@gmail.com +380971714338

Опис дисципліни

Програма вивчення навчальної дисципліни «Основи сценічного руху» складена відповідно до освітньої програми «Акторське мистецтво» підготовки бакалаврів спеціальності 026 «Сценічне мистецтво». Предметом вивчення навчальної дисципліни є виховання пластичної культури майбутнього актора.

Структура курсу

Години			Тема	Результати навчання
лекції	Прак - тичні	сам. робота		
—	2,5	2,5	1. Вступне заняття	Визначати предмет, завдання курсу, знати визначення поняття «сценічний рух», його завдання та мету. Характеризувати предмет.
—	4	4	2. Розвиток та розподіл вірного дихання під час виконання фізичних вправ.	Знати правила правильного дихання під час виконання сценічного руху. Характеризувати фізичну підготовку, володіти вправами розвитку дихання та вміти практично їх виконувати та вдосконалювати.
—	4	4	3. Увага та рівновага	Розуміти поняття «увага» та «рівновага». Виробити навички і уміння зосереджувати увагу на тому чи іншому об'єкті в уявних чи реальних площинах. Вміти розподіляти кола уваги, керувати центром ваги тіла. Характеризувати увагу та рівновагу. Знати види уваги. Володіти точністю рухів при виконанні вправ.
—	4	4	4. Скульптурність тіла в русі та статичі.	Освоїти вікові, професійні, національні та інші характерні риси людської пластики. Удосконалити нервово-фізичний апарат. Сформувати правильну поставу та ходу. Самоконтроль звільнення м'язів. Володіти елементами

				безперервного і переривчастого руху.
—	4	4	5. Розвиток гнучкості.	Знати вправи розвитку гнучкості. Зміцнити м'язи тулуба, суглобів, розслабляти мускулатуру тіла. Оволодіти навичками фізичних рухів з партнером. Вміти практично виконувати вправи.
—	4	4	6. «Рапідний рух».	Знати визначення поняття «рапідний рух». Характеризувати ходу та статичні положення тіла. Розвивати техніку виконання руху рукою, шиєю, ногою, пальцями при повній нерухомості інших.
—	4,5	4,5	7. Координація.	Знати поняття «координація». Вміти координувати свої рухи відповідно до поставленого завдання; взаємно координувати прості та складні рухи із партнером. Володіти вправами розвитку координації та практично виконувати їх на сценічному майданчику.
—	4,5	4,5	8. Інерція.	Знати поняття «інерція руху». Вміти керувати інерцією та центром ваги тіла, правильно його розподіляти. Контролювати та регулювати м'язові напруження.
—	4,5	4,5	9. Напруження руху.	Характеризувати психічну та фізичну напругу. Вміти управляти напругою. Аналізувати форму та її зміст. Практично володіти вправами розвитку напруження руху.
—	4,5	4,5	10. Швидкість руху.	Знати діапазон швидкостей фізичного руху. Вміти пришвидшувати та сповільнювати швидкість руху, зупинятися, стояти зовсім нерухомо. Практично виконувати вправи на зміну швидкості.
—	4,5	4,5	11. «Крупний план руху».	Знати поняття «Крупний план руху». Характеризувати композиційну побудову руху. Вміти практично виконувати вправи на сценічному майданчику.
—	5	5	12. М'язова напруга.	Вміти позбаватися затиску м'язів обличчя, рук, ніг, голосу. Володіти м'язовим апаратом. Виконувати вправи на затиск та свободу м'язів.
—	5	5	13. Техніка складних рухових навичок.	Вміти виконувати фізичні дії різного характеру. Знати вправи, які навчають виконувати безперервну дію, при потребі переходити на перервну.
—	5	5	14. Спостережливість, розвиток пам'яті.	Знати поняття «спостережливість». Вміти запам'ятовувати і відтворювати конкретні положення тіла в просторі за певний відрізок часу. Вміти фіксувати мізансцени.
—	2,5	2,5	15. Розвиток навичок сценічного самопочуття.	Знати та характеризувати засоби створення сценічного самопочуття. Володіти комплексом вправ для розвитку відчуття тіла та самопочуття. Самоконтроль сценічного самопочуття.
—	2,5	2,5	16. Темпоритм сценічної дії.	Розвиток відчуття темпоритму. Засвоїти поняття «метр», «тривалість». Знати елементи втілення темпоритму, види руху. Володіти внутрішньою характерністю образу та її пластичним виявом. Ознайомитися з музичним фразуванням та динамічними відтінками.

—	2,5	2,5	17. Швидкість і темп.	Визначати поняття «швидкість», «темп». Знати значення швидкості і темпу руху. Вміти виконувати рухи з різною швидкістю і в різних темпах. Виконувати практичні вправи та етюди з чітким пластичним малюнком у різних швидкостях.
—	2,5	2,5	18. Постава і хода.	Вдосконалити пластичні навички з виправленням постави та ходи. Знати види ходи та вміти практично втілити їх на сценічному майданчику. Виробити правильне положення стоп, колін, положення рук. Виконувати тренувальний комплекс.
—	2,5	2,5	19. Розвиток ритмічності. Хлопки.	Визначати поняття «ритм», «метр». Характеризувати ритмічність, ритмічну пам'ять, швидкість та темп хлопків. Виконувати ритмічні малюнки із хлопків.
—	2,5	2,5	20. Основи пантоміми.	Визначати поняття «пантоміма». Розвивати гнучкість та рухливість тіла, зміцнити м'язи тулуба. Характеризувати пантоміму. Знати пантомімну побудову та основні умови. Вміти виконувати комплекс вправ для «розігріву» апарату тіла.
—	2	2	21. Жест як один із засобів вираження дії.	Знати єдність форми та змісту жесту. Характеризувати види жесту., залежність змісту жесту. Виконувати практичні рухи на вираження дії.
—	3	3	22. Пластична виразність рук.	Визначати емоційну виразність жесту. Виконувати пластичні етюди із поєднанням жесту. Вміти аналізувати переваги та недоліки виразності рук. Знати шляхи удосконалення пластики рук у світлі вчення К.С.Станіславського.
—	3	3	23. Пластична виразність ніг.	Розвивати гнучкість та рухливість пластики ніг. Знати позиції ніг. Виявляти характер та поведінку в пластиці ніг. Вміти практично виконувати комплекс тренувальних вправ на розвиток пластики ніг.
—	3	3	24. Музичність в сценічній пластиці.	Знати музичність дії та пластичну гармонію. Характеризувати зміст та форму музичної дії. Формувати композиційні прийоми. Вміти акомпанувати тілом, застосовувати пластичну поліфонію. Вміти поєднувати музичність в пластичному етюді.
—	2	2	25. Групова пластична імпровізація.	Вміти працювати у творчому ансамблі. Вміти координувати, відчувати взаємодію та узгодженість при створенні групової пластичної композиції. На основі вивчених раніше вправ виконувати групову пластичну імпровізацію.
—	2	2	26. Ідентифікація. Принципи уподібнення.	Характеризувати ідентифікацію, принципи уподібнення. Знати принципи уподібнення. Вміти працювати з уявними предметами.
—	1	1	27. Особливості пластики рухів різних епох.	Володіти знаннями про історичну конкретність у зображенні епохи, художню умовність в реалістичному театрі. Знати етикет зовнішньої поведінки, зміст етикетної дії та її стилізацію в пластиці. Визначати форми вияву етикету.
—	1	1	28. Сильові особливості українського суспільства і російського боярства XVI	Характеризувати особливості українського суспільства і російського боярства XVI ст. Знати елементи релігійного ритуалу православної церкви, поєднання ходи з позами. Засвоїти стильові ознаки пластики українського селянства, панівного класу та козацтва: осанка, хода, поклони, характерні пози. Володіти особливостями пластики світської людини, військового,

			ст.	чиновника. Володіти особливостями жіночої пластики: осанка, хода, жести, поклони; одягу.
—	1	1	29. Сильові особливості пластики іспанського дворянства XVII ст.	Характеризувати стильові особливості пластики іспанського дворянства XVII ст. Знати елементи релігійного ритуалу католицької церкви, ходу з поклонами, пози, жести, ходу в парах (кавалер з дамою) і без партнера. Засвоїти рухи х плащем, віялом, капелюхом під час ходи та в позах, стоячи і сидячи. Аналізувати чоловічі та жіночі поклони.
—	1	1	30. Сильові особливості пластики французького дворянства XVIII ст.	Характеризувати стильові особливості пластики французького дворянства XVIII ст. Знати поклони та вітальні жести, ходу з поклонами і позами. Вміти поєднувати жести з ходьбою, рух парами (кавалер з дамою) і без партнера, користуватися аксесуарами.
—	1	1	31. Сильові особливості пластики різних верств суспільства в Україні XIX ст.	Характеризувати стильові особливості пластики різних верств суспільства в Україні XIX ст. Знати особливості пластики світської людини, військового, чиновника, священика, а також особливості жіночої пластики: осанку, ходу, жести, поклони. Вміти користуватися при спілкуванні з партнером аксесуарами. Освоїти ходу.
—	1	1	32. Етикет та манери поведінки XVII-XIX століть.	Характеризувати етикет та манери поведінки XVII-XIX століть. Аналізувати особливості поведінки жінок та чоловіків XVII-XIX століть. Знати особливості чоловічого та жіночого костюму, правила та манери поведінки людей епохи.
—	1	1	33. Чоловічий і жіночий уклін, постава та хода. Іспанія.	Засвоїти стильові особливості пластики іспанського дворянства XVII ст. Знати вплив костюму на пластику, манери та етикет поведінки при вітаннях та бесіді; правила виклику на дуель. Володіти особливостями жіночої, чоловічої постави та уклоном.
—	1	1	34. Поводження з плащем, капелюхом та віялом.	Характеризувати особливості поведінки з плащем, капелюхом, віялом, парасолькою та хусточкою. Аналізувати зовнішній вигляд. Вміти практично поводитися з предметами.
—	1	1	35. Чоловічий і жіночий уклін, постава і хода. Франція.	Характеризувати стильову поведінку та етикет, прийняті при королівському дворі і в колах знаті XVIII ст. Аналізувати особливості жіночого та чоловічого костюму характерного для цієї епохи. Знати особливості чоловічого і жіночого уклону, постави і ходи. Вміти практично застосовувати жести та поклони, реверанс, вправи на вдосконалення пластики.
—	1	1	36. Поводження з аксесуарами.	Характеризувати види аксесуарів, їх зовнішній вигляд та призначення. Знати особливості поведінки з елементами аксесуарів на вулиці, на прийомі, вдома. Володіти особливостями користування речами світської необхідності: головним убором, тростиною, віялом, рукавичками, парасолькою. Вміти практично поводитися з аксесуарами на сценічному майданчику.
—	1	1	37. Поведінка та манери паньанки і офіцера, світської дами та чоловіка (Україна, Росія).	Характеризувати поведінку та манери паньанки, офіцера, світської дами та чоловіка. Засвоїти стильові ознаки пластики різних верств суспільства Росії XIX ст. Знати особливості постави, ходи, жестикуляції; особливості вбрання різних прошарків суспільства.
—	4	4	38. Етюдно-постановочна робота.	Вміти застосувати на практиці набуті знання стильового та етичного поведінки у різні епохи.; об'єднувати вправи в невеликі композиції. Послідовно логічно виправдати життєву ситуацію запропонованих обставин в етюді.

—	3	3	39. Онови акробатики.	Практично володіти акробатичними комплексами. Вдосконалити координацію рухів, швидкість реакції, сміливість та рішучість. Вміти виконувати вправи у парах.
—	2	2	40. Розвиток сценічного спілкування.	Знати складові частини та послідовність процесу спілкування. Вміти спілкуватися в умовах запропонованих обставин. Володіти значенням всіх елементів сценічної дії у реалізації процесу спілкування. Виконувати парні етюди з текстом.
—	2	2	41. Трюкова пластика.	Розвиток сили в акробатичних вправах. Вміти виконувати вправи зі змінним темпом; вміти «слухати» тілом і відповідати на імпульси із зовні; працювати в ансамблі. Практично виконувати вправи трюкової пластики на сценічному майданчику.
—	2	2	42. Основи міміки.	Характеризувати міміку. Знати способи керування мімікою та функції. Вміти застосовувати виразність обличчя, рота, очей, брів, лицьових м'язів. Проявляти емоційний стан через міміку. Практично виконувати вправи.
—	2	2	43. Сценічний ляпас.	Виконувати чітко, виразно рухи. Знати види рухових вправ боротьби. Виконувати сценічний ляпас: розмах, удар, зупинка, озвучування, сприйняття. Виконувати сценічний ляпас у парному виконанні. Володіти ударами з пляшкою, ножом, кулаком, ногою з різних положень, палкою.
—	2	2	44. Сценічний перекид.	Знати техніку проведення сценічного перекиду. Вміти виконувати перекид за допомогою однієї руки, перекид без допомоги рук, перекид через перешкоду.
—	2	2	45. Сценічні стрибки.	Характеризувати сценічні стрибки. Вміти виконувати сценічні стрибки через перепони: «паркан», «канаву», «калюжу», стілець, ліжко, партнера. Вміти стрибати на одну, на дві ноги, з опорою і без неї, з подальшим продовженням руху., на музичній основі та з текстом.
—	3	3	46. Сценічні перенесення.	Знати поняття «перенесення». Характеризувати основні прийоми перенесення: фізична взаємодія партнерів. Знати способи перенесення партнера. Вміти переносити партнера на сценічному майданчику. Виконувати етюд із дією перенесення. Вміти переносити на плечі, вдвох, групою.
—	2	2	47. Сценічне падіння.	Характеризувати основні технічні прийоми падіння на сцені. Знати біомеханічні принципи падіння, види падінь. Вміти практично виконувати падіння на підлогу, з висоти, через перешкоду, зі зміною темпу.
—	2	2	48. Прийоми сценічної боротьби без зброї.	Характеризувати прийоми сценічної боротьби без зброї. Виконувати елементи сценічної боротьби: сценічний ляпас, бойову стійку, захист тілом, захвати, кидки, удари рукою, ногою з положення лежачи. Виконувати етюди, парні вправи.
—	3	3	49. Імпровізація елементів сценічного руху.	Знати значення імпровізації та етюдів у пластичній підготовці, завдання та мету. Вміти використовувати раніше вивчені практичні навички в сценічній імпровізації на сценічному майданчику.
—	5	5	50. Етюдно-постановочна робота.	Володіти сценічними трюками, працювати за трюковими схемами. Знати акробатичні вправи та практично їх застосовувати на сценічному майданчику. Вміти використовувати раніше вивчені вправи та поєднати їх у постановці. Вміти самостійно вибудовувати етюд зі сценічного руху. Вміти створювати етюди на матеріалі з п'єс.

Формування програмних компетентностей та результатів навчання

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності та результати навчання
ЗК 10	Здатність працювати як в команді, так і автономно.
ФК 1	Здатність втілювати акторський та режисерський задум виражальними засобами мистецтва.
ФК 4	Здатність створити творчий задум ролі, визначити її перспективу, здатність самостійно працювати над роллю.
ПРН 6	Володіти психотехнікою репетицій та методикою роботи з різними видами професійних і непрофесійних виконавців
ПРН 7	Уміти використовувати різні види театральних технік.
ПРН 11	Скеровувати адекватне втілення акторського та режисерського задуму виражальними засобами мистецтва, технічну якість зафіксованого твору.
ПРН 22	Органічно та цілеспрямовано діяти в умовах вимислу, творчо втілювати сценічні завдання режисера, балетмейстера, постановника пластики; співати у хорі, ансамблі, соло.

Літературні джерела

1. Бегун П. И., Шукейло Ю. А. Биомеханика : учебник для вузов / П. И. Бегун, Ю. А. Шукейло. — СПб. : Политехника, 2000. — 463 с. : ил.
2. Кох И. Основы сценического движения / И. Кох. — М. : Искусство, 1970. — 568 с. 15.
3. Кох И. Сценическое фехтование / И. Кох. — СПб. : СПбГУП, 2008. — 440 с., ил. 16.
4. Основи сценічного руху : навчально-методичний посібник для студентів мистецько-педагогічних спеціальностей / уклад. Людмила Юріївна Гекалюк. — Умань : ФОП Жовтий О. О., 2016. — 120 с.
5. Тополевський В. Ю., Бельський С. О. Основи сценічного руху, бою та фехтування : навч.-метод. посіб. для практ. занять та самост. роботи студ. 2-4 курсів спец. «Актор драматичного театру та кіно» / В. Ю. Тополевський, С. О. Бельський; Харк. держ. акад. культури. — Х. : ХДАК, 2012. — 52 с.

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання: перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) тему можна здати в узгоджений із викладачем день.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Поточна практична та самостійна робота	50
Підсумковий контроль (екзамен)	50